

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1905. Junius 4.

Vasárnap.

XXIV. évfolyam. 45. szám.

Felölős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők

Hirdetmények díja:
4 hasábos petisíróért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos és árverési hirdetések külön díjtétel szerint.
Nyílt ér sora 30 fillér.
A hirdetéseknek a nyílt erek díja előre fizetendő.

A letört nagyhatalom

A koreai szorosban a tenger hullámai borítják Oroszország tengeri hatalmát. A balti flotta megsemmisült admirálisai fogva, vagy a tenger fenekén halva, a büszke hajóhad romjai kétségbeesett futásban.

Angliában értenek valamit a tengerészethez. A Times ma konstatálja, még pedig mint bizonyos tény, hogy Oroszország egyelőre megszűnt számbavehető tengeri hatalom lenni. Az orosz tengeri nagyhatalom letört. Még pedig ott, a hol a legnagyobb feladatot tűzte ki magának: Kelet Ázsiában. Lobanov nagy terve volt a kelet-ázsiai térfoglalás. A vladivosztoki kikötő nem elégítette ki az orosz igényeket. Kiepitették a szibériai vasutat Mandzsúorszáig, bérbevételek a port-arthuri kikötőt s azt hitték, most már erősen megvették lábukat Kelet-Ázsiában. A sárga faj fölött Oroszország akarta a fenatóságot; Kína és Japán vízei fölött ő akart ur lenni. A nagyhatalom nem volt elég neki; világhatalom, még pedig az első akart lenni.

S mi lett belőle? Port-Arthur esete, az orosz hajóhad egy része ott pusztult el; a szárazföldön csapás csapás után érte őket, most már japán kézben van Mukden s Oyama generális kegyetlenül szorítja ki felé Mandzsuriából az orosz hadakat. Veszélyben Vladivosztok, az a kikötő, a

melyet keveseltek. A balti flotta, a helyett, hogy felmentést hozott volna Oroszorszáig ez utolsó végvárának a tengeren, maga is megsemmisült. Az orosz admirálisok: Rosdesztvenszki, Nebogatov és Völkersam, sok ezer katonával japán fogságban; az orosz acélkolosszusok, cirkálók és naszádok elpusztultak, vagy szétszórtan menekülnek, a merre egérintat nyerne, s Togo a japánok Nelsonja, rövid pár óra alatt elsőrendű tengeri hatalommá tette hazáját.

Biz ez világhistóriai fordulat. A kelet-ázsiai háború a koreai szorosban eldőlt. Az orosz autokrácia megkísérelheti a végzet erőszakolását, küldhet újabb százazreket a mandzsúriai mészárszékre, de eddigi vereségeinek hatását semmivel sem paralizálhatja többé. Tekintélye, hatalma, diadolsége az ázsiai keleten szertefoszlott; azt a pozíciót, a melyre vágyott s a miért a háborút vállalta, vissza nem hódítja egyhamar, sőt sokára nem. Egy demoralizált, a vereségektől lesújtott, nyavalyáktól és szenvedésektől gyötört hadsereggel vajjon meddig tarthatja magát Mandzsuriában? Nincs még egy balti flottája, a melylyel visszahódíthatná, a mit elveszített, sőt mint tengeri hatalom — angol szakvélemény mondja — megszűnt létezni? Uj hadihajókat, cirkálókat és naszádokat nem lehet a földből előteremteni. Egy emberöltőbe telik, míg Oroszország

olyan flottához juthat, a mely ismét számottevő tengeri hatalommá teszi.

A koreai szorosban lealkonyodott az orosz nagyhatalom s tündöklően emelkedett fel a láthatáron a japán nagyhatalom ragyogó napja. A japánok életüket, egzisztenciájukat védték; az oroszok kapzsian új hódításokra mentek. Ez eléggé megmagyarázza, miért volt fölényben Japán Oroszország fölött. A civilizált Japán, a hazafias és áldozatkész sárga faj ime lelkét adott Európának, Európa legelbizakodottabb, legfélelmeesebb hatalmának. Nemcsak megvédte hazáját, de biztosította annak a kelet-ázsiai tengeren az uralmat s oda sorakozott a világ nagyhatalmai közé, mint legifjabb s nem is utolsó. Övé immár az ázsiai tenger, övé a vezető szerep Kelet-Ázsiában s nincs Európában hatalom, melynek számolnia ne kellene e világhistóriai tényre. Korea már a Japánoké, s ha Mandzsuriát ismét szabaddá teszik az oroszoktól: Ázsiában ők az urak, kezükben az ázsiai kereskedelem kulcsa.

Igaz, még nem tartunk ott. De a mi még ezután jöhet, az esetleg csak késlelteti, de fel nem tartóztatja e nagy fordulatot. Megalázva, megtörve, megsemmisülve, vajjon az orosz autokrácia hajlandó lesz-e a békekötésre? Rettenetes az alternatíva, a mely előtte áll; beismerni vereségét s e beismeréssel tárgyalni a békéről

T Á R G A.

Az orosz—japán háború.

Irta: Révész Cyrill.

XI. Csushima.

A csodás szépségű Daj-Nippon — a felkelő nap országának — Japán napsugaras lobogóját újra a diadal és győzedelem fénylő glóriája ragyogja körül ott a Csöndes Océán titokzatos mélységei felett.

Japán és Korea között, az u. n. koreai szorosban Togo flottája törbe eszta Rosdesztvenszkyt és fényes nagy diadalt aratott a cár félelmetesnek gondolt és híresztelt tengeri hatalma felett.

Az örökké mosolygó sárga képű emberek széles ajkait még vidámban mosolyra vonja szét Tokió utcáin a diadal mámorában ujongva bancajózó japik szelid lelke.

Az a hírhedt balti flotta, mely a nagy oceánokon végig vitte a cár haragját és hatalmát ma újra leterítve megsebesülten java részt ott uszik gazdátlanul az Océán habjain, más része halva fekszik a mély vizek alatt a tenger mélyeiben, a harmadik rész meg fejt vesztve menekül éjszakra — Vladivosztok felé.

Bekövetkezett tehát a végleges leszámolás is, a döntő tengeri ütközetek hosszú vagy rövid sora megkezdődött és a vég ismét a megsemmisülés a japánok győzedelmével az orosz hadihajókra nézve.

Kiszámíthatatlan előny az ma Japánra nézve, hogy az orosz flotta nem érhet el bántatlanul az orosz hatalom végső pontját Vladivosztokot. A bekövetkezett diadal oly nagy, hogy előre ki lehet hirdetni a világon: szabad lesz újra a tenger — szabad lesz Oceánia és Japán.

Mert kegyelem nélkül a leszámolás fogja érni a még megszorult hajókat; Togo fel fogja tártani az oceán habjait mindenfelé és irgalmat nem várhat tőle egy muszka hajó sem.

Európa lázas érdeklődéssel leste, várta e esatát maga a fehér cár is, aki „most dühében megkorbácsolhatja a tengert, mint egykoron Xerxes,” de a tenger az elnyelt 25 hajót nem adja vissza többé.

Utolsó reménye ott Csushima mellett is, „véres temetővé” vált. Még szesz nem terjedt el a hír, hogy a flotta indul. Ezt a hírt nem hitte el senki sem. Pedig a hír teljesen megfelelt a valóságnak. Nem hitték el sem Japánban, sem Európában, de sehol a világon, hogy ez a balti flotta felkészülhessen, hogy utra indulhasson s hogy a japán tengerig eljuthasson. Rozoga, öreg hajóknak mondották a balti tenger régi hajóit, melyeknek gépezete, ágyui, berendezése mind kezdetleges és elmaradozott a modern tengerészet követelményeitől. Csak az oroszok fogtak neki emberfeletti erővel és még Port-Arthur bevételé előtt megindult a messze keletre a hosszú és bizonytalan utra a hírhedt balti flotta három részre osztva. Az elsővel maga Rosdesztvenszky indult el a Libau kikötőből és utjában a hulli híres halász naszádok

lövöldözésével majdnem Angliát uszította rá Oroszországra a tengeren, de azután kint, hogy állítólag két japán hajó volt a támadás oka, meg hogy Oroszország India felől szárazon kezdhet új hadjáratot Anglia ellen tengeri támadás esetén — azért a párisi tárgyalások elsimitották az egész veszedelmes ügyet — Oroszország kárpótást ígért a szűli halás árva-
váknak és ezzel tovább uszott az egész flotta Vigó spanyol kikötőig. Itt bevárta Rosdesztvenszky a második részletet és mikor már szénél, élelemmel jól felrakodtak az atlanti oceánra leérkeztek Gibraltárig. E helyen újra két részre osztották a hajók.

A nagyobb és sebesebb járathad hajók Afrika nyugati oldalán indultak lefelé és megkerülve a háromszög alakú fekete földrészt a déli csücskénél a „Jóreménység” tokánál eljutottak minden akadály nélkül a Nagy Océánba és a keleti partvidék szomszédságában fekvő Madagaszkár szigeténél francia birtokon kötöttek ki hosszú 3 havi pihenőre.

A kisebb hajók a Földközi Tengeren át indultak a Suez csatornán keresztül az indiai oceánba és onnan le délnek azok is Madagaszkárhoz értek még pedig majdnem egy időben az első csapat hajóval. Itt alapos takarítás alá vették a hajókat, kijavították a géprészeket és miután a hajókra rakodott tengeri moszatoktól megtakarították az acéliszörnyeket világjáró utjukban újra neki vágta a Csöndes Océánnak Kb-na felé keletre.

Míg Rosdesztvenszky hajói pihentek utnak ereszkedett a harmadik hajóraj is Nebogatov vezetés alatt. Ez is a Földközi tengeren jött az indiai

egyértelmű egész nagybatalmi állásának megrendítésével; folytatni a kilátástalan háborút, mely vissza nem hozhat már semmit s csak újabb és roppant áldozatokkal jár, annál kockázatosabb, mert mennél több vereséget szenved Oroszország, mennél tovább kényszeríti Japánt a maga erőinek tulfeszítésére, annál keményebb békefeltételekre kell számítani a később.

Mit fog választani a cár, -- Isten a megmondhatója. Európában még fentarthatja, na legalább, a nagyhatalom látszatát, ha a keletázsiai szerencsétlen kalandból egészen kihuzza magát. De ha a végsőig feszíti a hurokat, oly csapások érhetik, a melyek Európában is megrendítik pozícióját. Ma már látja az egész világ, hogy az északi kolosszus agyaglábakon áll. S recseg-ropog a hatalmas alkotmány. Hatalmas darabok töredezték le róla. Vajon kihívja-e az orosz nagyhatalom a végzetet s megkockáztatja-e az összeomlást? Ezen fordul meg az a kérdés, mely e pillanatban mindenki ajkán lebeg: lesz-e béke?

A párbaj ellen.

A párbajellenes szövetség felhívása.

Az országos párbajellenes Szövetség Keglevich gróf halálának végű párbaja alkalmából a következő felhívást intézi a közönséghez:

Az Országos Párbajellenes Szövetség attól az eszmétől áthatva alakult meg, hogy a párviadal, mint a középkor elavult maradványa, felvilágosodott körünkben már anachronizmus és olyan kóros tünete társadalmunknak, a mely ellen minden felvilágosodott és józanul gondolkodó embernek kötelessége sikra szállani. Ez annál sikeresebben történhetik minél többen csoportosulnak zászlónk alá, melynek felirata: „Le a párviadallal!” A csoportosulás egyelőre csak gyéren történik meg és így a szövetség

működésének eredménye is aránylag csekély. Némi eredményt azonban már is felmutathatunk, a mi fennállásunkat és működésünket eléggé igazolja.

Egyik eredménye különösen az, hogy több olyan esetben, a melynek aránylag csekély szóbeli sértés miatt párbaj lett volna a következménye, egyesületünk közbelépése folytán az ügyek békés kiegyenlítését sikerült kieszközölni. Hogy ezzel hány életet mentettünk meg a hazának és családjának: azt utólagosan nem lehet meghatározni. Meglehet, hogy a kérdéses esetekben komolyabb következmények nélkül végződött volna a párviadal, de az lehetséges, hogy valamelyik mögött már ott leselkedett a halál a mely talán éppen a sértett és elégtételt kereső felet ragadta volna el, ha szövetségünk közbelépése a katasztrófát meg nem akadályozza.

Megdöbbentő példája ennek Keglevich István gróf esete. Aránylag csekély szóbeli sértés indította meg az események láncolatát s a vége mégis az egyik fél halála lett. Egyértelmű eredmény — ily előzmények után — semmiesetre se következhetik be, ha az ügyben érdekelték közt habár csak egy oly férfi is lett volna, aki szövetségünk tagja, vagy a kiben meglet volna a bizalom az iránt, hogy a szövetségünkhöz forduljon a békés kiegyenlítés érdekében. Nagy intés ez mindenki részére, ki szívében hordja a társadalomnak azt az érdekét, hogy az állampolgárok élete komoly ok nélkül kockára ne tétessék, hogy családfenntartók az elkerülhetetlen végszükség esetét kivéve, kard éle elé ne állíttassanak s hogy általán megszunjék vagy legalább a lehetőségig korlátoztassék az a sok visszaélés, mely a lovagiaság hamis cége alatt mindnyájunk nyugalma s a férfiak javarészenek életét és testi biztonságát állandóan veszélyezteteti.

Vonjuk le Keglevich gróf fölháborító esetéből azt a tanuságot, hogy a párbajellenes szövetség minél erősebb s minél hathatósabb működésének lehetővé tétele az egész társadalom közös érdeke. Tegyük ezt lehetővé az által, hogy minél többen csatlakozzunk a ligához s hogy belépve annak tagjai között, minél többen küzdhesünk vállt vállhoz vetve a társadalmunkat pusztító erkölcsi nyavalya: a párviadal ellen. Ha összetart e célból az egész művelt társadalom, úgy elkövetkezhetik az a várva várt idő, mikor a középkori sötétséget e téren is a felvilágosultság, az állóvágiaságot a becsület valódi kultusza váltandja föl.

Tagsági jelentkezéseket elfogad a szövetség titkára, Gergely Ede (Dorottya-utca 6 sz.), aki az érdeklődőknek készséggel ad felvilágosítást.

Itt említjük meg, hogy az Országos Párbajellenes Szövetség igazgatótanácsának Rakovszky István színművész elnök elnöklésével tegnap este tartott ülésén elhatározták, hogy az igazságügyminiszterhez tavaly beadott s a párbajtörvények szigorítását kérő memorandum mindez ideig válasz nélkül maradván, a szövetség elnöksége a törvényhozásnak törvényjavaslatot fog átnyújtani, a mely az eddigi enyhe paragrafusok szigorítását fogja tartalmazni. A törvényjavaslat kidolgozásával Edvi Illés Károlyt bízta meg a szövetség.

Év végén.

— Egy szép beszéd —

Lapunk múlt számában megemlékeztünk arról a szép ünnepélyről, melyet a Pálmai Lenke tapintatos vezetése alatti sepsiszentgyörgyi áll. tanítónőképző-intézet önképzőkörre rendezett május 28-án vasárnap délután. Már akkor kifejeztük azon óhajunkat, vajha közölhetnők azt a magas szárnyalásu, eszmékben gazdag, gyönyörű beszédet is, melylyel az önképzőkör ideális gondolkozásu, lelkes vezető tanára: Gál Ilonka az ünnepélyt bezártas melylyel a jelenvolt, intelligens hallgatóságot ugyszólva magával ragadta, meghódította. Ohajunk teljesült. A szép beszéddel ime, megismertethetjük olvasóinkat a következőkben:

Mélyen tisztelt vendégek!

Kedves tanítványok!

A gyakran ismétlődő események megszokássá válnak; de annál, ki az élet mindennapiságában is szívvel, lelkével dolgozik, annak rezgésbe jönnek ilyenkor is a szíve hurjai és örömmel, fájdalommal vegyes, málabus dal fakad föl azokon.

Most újból él, pezseg az egész természet; mint egy óriás méhkasban javában foly a munka. Az én dolgos méhecskéim már befejezték munkájukat -- bucsuznak, elszállnak.

Megállj Május! Te örökké ifjú ideálja az aggasztán időnek! Állj meg egy pillanatra csak! Hadd bucsuzhass legalább tündéri pompában, fehér virágos sátorod alatt. Te e nyhe fuvalmadnak zengő muzsikája, terka virágaidnak balzsamos illata enyhítsék a vállás fájdalmát.

Te nemes, te nagylelkű tündéresszony, ki itt hagyod az önző embernek minden eszményi alkotá-

Oceanba és innen egyenesen keletnek tartott, hogy Roszdesztvenszkyt utolérje.

A világ elkezdett hinni a vakmerő terv megvalósulásán. Pedig azon idő alatt míg ezek a hajók hajtották a világtengerek mélységes vizeit elveszett Port-Arthur, megrakták a muszkákat Liaojangnál és Mukdennél; mindenütt, még Sz. Pétervárott is hire járt, hogy Roszdesztvenszkyt visszahívják, mert nincs értelme, hogy a harcterre menjen a baltí öreg hajóraj, úgy sincsen kikötő, ahol kiköthessen.

És még sem ez volt az igazság. A muszka hajók tova usztak és egy napon esodálattal és némi meglepődéssel látták Singapur mellett elvonulni a 41 hajóból álló első és második hajórajt.

Ekkor már bevallották az angolok, hogy ez fényes eredmény és a hadihajók mind első rangú páncélosok és cirkálók — kevés torpedó lövővel egyetemben, melyek impozáns külsővel mutatkoztak be a kínai tengeren.

Itt is a francia partvidéket keresték fel, ahol mint a szövetséges állam gyarmatain igen vendégszeretőleg fogadták az orosz hadihajókat. Ellátták szénnel és élelemmel annyira, hogy végre Japán is megunta a dolgot és tiltakozott Franciaországban a nemzetközi jog ezen megsértése miatt; de a követések finom hangú hazugságokkal elaltatták a tüzet és a muszkák tovább eveztek egyik helyről a másikra; a kikötőkbe nem mentek be, hanem a tengerpartról a hajókra sodronykötél pályát rendeztek be és a levegőben függő kis vagonokon tömték tele a páncél hajók, szénszállítók és élmező hajók benesjét mindennel, ami ily hosszú tengeri utakra csak kell.

A koreai szorosról éjszakra, Maszampo koreai kikötőben várta már Togo a flottával az orosz hajóhadat; ugyancsak a koreai szorostól keletre a japán

part mentén a moji kikötőben leste Kamimura japán altengernagy a muszkákat.

Roszdesztvenszky, aki a szállító hajókat hátra hagyta a kínai és francia kikötőkben, mert azok nem voltak oly gyorsjárataknak, mint a hadihajók, 35 hadi hajóval benyomult a koreai szoroson át a Sárga tengerből a Japán tengerbe éjszak felé törtetve Vlagyivosztoknak.

A szombat és vasárnap közötti éjszakán ért azon helyekre, ahol Togo legalkalmasabbnak vélte a japánokra nézve a csatát.

Az orosz hajók euzima sziget szikláit és a japán tengerpart között eveztek be a csatornába két oszlopban mit sem sejtve a támadásról — bátran és vakmerően.

Togo hirtelen előtermelt harcra kész hajóival a moszampói kikötőből és a japán torpedó lövők egész raja, mint a megriáztott darázsészek lakói hirtelen ellepte az orosz hajók körül a tengert és borzasztó pusztítást vitt véghez az orosz hadihajók között; elsőnek a „Borodino” zászlós hajó kezdett süllyedni. Az oroszok ekkor a japán partok felé szorultak, de innen meg Kamimura kezdte őket hátra lövöldözni és pedig oly nagyszerű eredmény kísértte e kettős támadást, hogy hajnali 2 ó. 3 óra között az orosz hajók szét voltak szórva és ekkor 28-an megkezdődött az üldözés és délután 3 óra felé vége volt a világ legnagyobb tengeri csatájának, mely az orosz hajóhad teljes megsemmisítésével ért véget.

Tokiói hivatalos jelentés szerint a következő orosz hadihajók és cirkálók süllyedtek legéryestől ágyustól a tengerbe:

— „Borodino” — „Imperator Alexander” III. — „Knyász Suvarov” — „Dimitrij Donszkij” — „Admiral Nachimov” — „Vladimir Monomach” — „Szemesuk” — „Admiral Usakov” — „Admiral Isakov” — „Navarin Stemac” — „Oszljablja.”

Japán fogságba kerültek a következők: „Imperator Nicolaus I. „Orel” — „General Admiral Apraxin” — „Admiral Szevjevi” — „Bjedov.”

A többi elmenekült éjszak felé és az „Alma” nevű hajó ért oda elsőnek birt adni az oroszokok a borzasztó katasztrófáról. — De itt is nagy veszteség érte az oroszokat.

Igy ment tönkre az orosz nagy flotta május 27. és 28-ikán részben éjjel, részben nappal hold és nap fénye mellett. A muszka cár megdöbbenve olvasta az első táviratot e veszteségekről és felkiáltott: „Most már minden el van vesztve.”

És ennek dacára még sem akar véget vetni az irtózatos ember mérsárlásnak. Pedig azóta tudomására jutott, bizonyára az is, hogy Nebogatov admirális japán fogságba került és hír szerint maga Roszdesztvenszky is megsebesülten Fumi sziget mellett a japánok kezébe került és ott fekszik beteg a sasohói kikötőben, ahol lesz elég alkalma elmélkedni a fölött mily változandó az emberi sors. Mondták róla, hogy ott alszik ő is a Csöndes Oceanban, de nem lett része a dícső ágyu halál -- még tanuja lesz ő is, mint alázzák porig hazáját a sárga majmok.

Szent-Pétervárott ugyanis a muszka hadi tanács elhatározta a háború folytatását, „Nem szabad kétségbe esnünk és már most annál nagyobb elszántsággal kell a háborút folytatni. Pedig kár az ember áldozatokért.

Őt a koreai sziklák falára oda vészte Isten lát-hatatlan ujsa büntetésül a szabadságharcunk elvesztett hőseiért e vészes szót: „Pharos.”

sodat. Tekines csak körül, gyönyörködj az én dolgos méhecskéimben.

Lásd nekik is vannak virágaik: a lélek szépsége a szív jósága, tisztasága lelkesedés a nemesért s kitartó szorgalom a nehéz feladat megoldásában.

Kedves tanítványaim! Annak, ki az elvetett magot zöld ruhába bujtatva, kicsalja az anyaföldből hogy az embernek kenyeret teremjen — annak ajándéka a kiváló szellemi tehetség is.

Kevés halandó dicsekedhetik ezzel. Mint a hogy a tehetséget fejleszti érvényre juttatja az akarat s a lelkesedés tüze: úgy pótolja annak hiányát a szorgalom.

Örömmel gondolok vissza Önképzőnkörünk évi munkájára. Az ügybuzgalom, a szorgalom, a munka és hivatásszeretet nyilatkozott meg abban. Szívem odaadásával, lelkem minden erejével igyekeztem annak buzdítója, vezetője lenni. Annak a mindenható Istennek, ki a Jegparányibb teremtményéről sem feledkezik meg, annaz adok hálát azért, hogy végtelen jóságával, kegyelmével munkámban megsegített, megáldott.

Titáni erő az önbizalom. A mi önbizalmunkat megerősíti a kir. tanfelügyelő ur és az igazgató-tanács mélyen tisztelt tagjainak meleg érdeklődése melylyel körünk működését figyelemmel kísérték, midőn azt anyagi és szellemi támogatásban részesítették, ismételtén, a kör nevében modok érette hálás köszönetet.

Az Önképzőnkör munkálkodó tagjaitól sem válnak el a nélkül, hogy őket igyekezetükért, szorgalmukért, kitartásukért meg ne dicsérem.

Dicsőretek mindok elsősorban a kör tisztviselő karának azon lelkiismeretes buzgó munkásságért, melylyel kötelességét hiven teljesítette és ez által nekem munkámban segítségemre volt.

Megelégedésem, örömemet fejezem ki a kör mindenik szereplő tagjának ez évben tanúsított szorgalmáért!

S most jutottam el évi munkámnak legkedvesebb részéhez, mert átadhatom a kitűzött pályadíjakat azoknak, kik a feladott pályatételek kidolgozásában egymással nemes versenyre kelve, győztesek lettek. (Itt a pályadíjak kiosztása következett.)

Adhat az Isten aranyat, ezüstöt bőven, megajándékozhat kiváló szellemi tehetségekkel; de aki aranyát, ezüstjét használni, tehetségeit okosan művelni, tökéletesíteni nem tudja — mindezen áldások mellett — szegény marad.

Szorgalom, akarat, becsület magasra emelik a bátor törekvőt! Fel téhát a munkára!

S most pedig bucsuozunk el attól is, ki tőlünk ebben a tanévben messze elköltözött — mert „Angyal kellett az Istennek!” Szárnya nőtt szép lelkének, s elröpült oda, ahol nincs küzdelem — csak pihenés ahol nincs szenvedés — csak öröm.

Te enyhe tavaszi szellő! Vidd el bucsu izenünket Surányi Etelkának a szászvárosi temetőbe — hincse be hófehér virágokkal sirját, s halkan suhanj el mellette, ne zavarj meg tiszta álmát! Hadd pihenjen édesen csendesen!

Mi pedig, kiket a jó Isten bölcsessége megáldott erővel, egészséggel, dolgozzunk! A munka kenyér! — A munka orvosság! — A munka megnyugvás!

Az életet én tűznek kápelem. Füsttel kezdődik, hamuvá lesz; örülünk hát a míg a láng lobog, s fenn szállva, gyulva legyünk boldogok!

Jöjjetek vissza a jövő tanévben régi munkáddal, friss erővel — várni fogom önöket szívem egész melegevel! Isten velük!

Előttem áll még egy kép!

A síma tengeren — az élet tengerén utnak indul sok apró virágos csónak! — Gyöngykarok fogják az evezőt. A szemek kíváncsian, félve tekintenek a tenger messziségebe.

Habfodrok nehezítik a munkát, boronymagasságig csap fel a hullám; inog, reng a csónak, reszketés áll a gyöngy karokba. — Van Isten! S imádkozzatok!

Tündéri fényben uszik egy távol sziget — biztat, aranyat, kincset ígér! Csak egy hazája van az embernek! Szeressétek a hazát! Ne cseréljétek el semmiért! Ősök vérével és tetemei által megszentelt föld ez!

S ha az élet tengerén — a küzdelemben ezer meg ezer akadály gördül elétek — vagy sötétség vesz körül — egy világító lámpásokat legyen: a

becsület; egy vigasztalótok: a munka! Tegyetek úgy a mint a hogy azt tőlünk láttátok; tanítsátok azt, a mit tőlünk tanultatok!

Te Mindenható nagy Isten, kinek tudta nélkül nem hull le egy csillag sem az égről, nem dugja ki a fejét egy virág sem a földből — a Te erős, biztos kezű legyén e gyöngy hajók oltalmazója. A Te jószágod tarisza őket távol az örvénytől és vezesse őket a biztos révbe!

Az Isten áldása kísérje az élet utjain az Önképzőnkör negyedéves távozó tagjait.

Midőn a kör nevében köszönetet mondok a mélyen tisztelt vendégeknek a szíves megjelenéséért, s azon megtisztelő figyelemért, melylyel az ünnepély lefolyását kísérték, bezárom az Önképzőnkör működését az 1904–1905. tanévre.

TANÜGY.

Értesítés.

A kézdívisárhely-kantai róm kath. főgimnáziumban 1904/05. tanév végén tartandó nyilvános vizsgálatok rendje.

Junius 10-én: Vallás tan I. VII. oszt.-ban.

Junius 13 és 14-én: szóbeli érettségi vizsgálatok.

Junius 15-én: Magyar, latin és német nyelv a VII. oszt. ban; Természetrajz, számítás és rajz mértan az I. oszt.-ban.

Junius 16-án: Magyar, latin, görög ny. görög p. irodalom és német a VI. oszt.-ban; Természetrajz számítás és rajz, mértan a II. oszt.-ban.

Junius 17-én: Magyar, latin, görög ny., görög p. irodalom és német nyelv az V. oszt.-ban; Földrajz, számítás és rajz mértan a III. oszt.-ban.

Junius 19-én: Magyar, latin, német ny. és történelem a IV. oszt. ban; Történelem, görög p. irodalom és görög ny. a VII. oszt.-ban.

Junius 20-án: Magyar és német ny. a III. oszt.-ban; Történelem, természetrajz és mennyiség-tan a VI. oszt.-ban.

Junius 21-én: Magyar, latin és földrajz a II. oszt.-ban; Természetrajz, mennyiség-tan és egészség-tan a VII. oszt. ban. D. u. 3 órától a I–VII. oszt.-nak tornaversenye.

Junius 23-án: Magyar, latin és földrajz az I. oszt. ban; Természetrajz, mennyiség-tan és történelem az V. oszt.-ban.

Junius 24-én: Latin nyelv és történelem a III. oszt.-ban; Természetrajz, Algebra és rajz. mértan a IV. oszt.-ban.

Junius 29-én: Záróünnepély.

Junius 19. és 20-án: magántanulók zárt-helyi írásbeli vizsgálata.

Junius 21-én: d. u. magántanulók szóbeli vizsgálata.

A vizsgálatokra úgy a t. szülőket, mint a n. é. közönséget tisztelettel meghívja:

Kézdívisárhely, 1905. junius hó.

Hassák Vidor.
igazgató.

NAPI HIREK.

— **Hivatalos vizsgálat.** Vármegyénk főispánja gróf Haller János, Vajna Miklós alispán helyettes vármegyei főjegyző, továbbá a főispáni titkár és két pénzügyi szakközeg kíséretében mult szerdán és csütörtökön Kézdívisárhelyen időzött s naponta 10–10 órai, szigorú és mindenre kiterjedő hivatalos vizsgálatot teljesített Kézdívisárhely város tanácsánál. Megvizsgálta az összes tisztviselőknél, nemcsak a hivatali ügykezelést, hanem a városi pénztárt, az annak kezelése alatti különféle alapokat, a legnagyobb részletességgel. Az egyes tisztviselők működését ellen egyáltalán nem emelt kifogásokat, sőt elismeréssel is volt azok iránt; a közpénzek, különféle pénztárak, alapok s így a Benke Gyula által a tisztviselők nyugdíjalapjának adományozott 4000 korona állapotát, is teljesen rendben, hiánytalanul találta s ez teljes elégtétellel szolgálhat a város méltatlanság meghurcolt tisztikarának. A pénzkezelés módzatait azonban nem találta mindenekben helyesnek s azért e tekintetben bizonyos reformok élethelőptetését rendelte el. Ennyit a közönség tájékoztatásul s egyben, a polemizálás gondolatát nélkül, helyreigazításul a Székely Újság csütörtökkel reggel megjelent számában erre vonatkozó hiányos és téves közleménynek, mely

a vizsgálat közepén annak elébe vágott, s a hivatalnok testületet a hivatali titok meg nem őrzése gyanújába keverve, egy nappal a vizsgálat befejezése előtt, azt mint befejezett tényt konstataálta.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter Gagy György futásfalvi róm. kath. lelkészt kinevezte a nagyonyedi m. kir. áll. fegyintőzethez lelkésszé.

— **Áldozó csütörtök.** Ugy a róm. katolikus mint protestáns egyháznak egyik legszebb ünnepe napja: áldozó csütörtök, midőn a serdülő ifjúság szokott először járulni az Ur szent testéhez. Kézdívisárhelyen a r. kath. templomban Stadler Albin plebános 47 iskolás gyermeket részesített először a szent áldozásban, lelkemelő egyházi szertartások között. A ref. templomban pedig a polgári leányiskola ref. vallás tanulóit tettek bizonyosságot nyilvános vizsgálaton a hitről szerzett ismereteikből. A vizsgálatot itt Bodor Géza esperes vezette nagy odaadással.

— **Esküvő.** Török Sándor, a kézdívisárhelyi r. kath. főgimnázium egyik jeles ifjú tanára junius 3-án vezette öltárhoz Szabó Irénkét, Szabó Gyula ny. kir. adótárnok kedves és szép leányát. A házasságra — a polgári kötés után — a r. kath. templomban Gáspár István áldozópap, a vőlegény tanártársa adta rá az egyház áldását, magas roptú szép beszédet intézvén az ifjú párhoz. Esküvő után pompás estebéd volt a menyasszony szülőinél, ahol számos tószban éltették a boldog új párt. Áldás és boldogság legyen a szép frigyen.

— **Konfirmáció ünnepély** tartatik a kézdívisárhelyi ev. ref. templomban 1905. junius 4-én, a délelőtti istentisztelet idején, a megelőző nap délután 2 órakor vallásos ismereteikből kikérdeztet növendékekkel. A konfirmálandó növendékek névsora 40 fiú és 25 leány.

— **Tanári jubileum.** Kiss Károlynak, a kézdívisárhelyi áll. polgári leány- és iparos tanonciskola érdemes tanárának, városunk közügyei lelkes munkásának, negyedszázadot meghaladó tanügyi működése alkalmából junius 8-án, (jövő csütörtökön) d. e. 10 órakor az áll. el. isk. tornacsarnokában jubileumi ünnepség lesz, melyet a kézdívisárhelyi Paedagogiai Társaság rendez a következő programmal: 1. A diszgyűlést megnyitja: Gáspár István, a Paedagogiai Társaság ügyvezető alelnöke. 2. Üdvözlő ének, előadja a polg. leányiskola énekkara. 3. Dr. Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter leiratának felolvasása. 4. Üdvözlések egyes intézetek és társulatok részéről. 5. Záró ének, előadja a polgári leányiskola énekkara. Az ünnepélyt, melyre a Paedagogiai Társaság az érdeklődőket, szülőket, tanügybarátokat, a volt tanítványokat ezen uton is meghívja, szeretettel és szívesen ajánljuk közönségünk figyelmébe.

— **Sikerült tanulmányi kirándulást** rendezett mult szerdán és csütörtökön a sepsiszentgyörgyi m. kir. áll. tanítóképző intézet derék igazgatója és tanártestülete, — mint azt jeleztük volt, — az erdélyi erdőipar részvénytársaság gyulafalvi és komandói faipartelepeire s Kovászna fürdőre. A kirándulásban résztvett Pálmay Lenke igazgató s tanártársai példányszerű vezetésével a képző intézet 103 növendéke. Szerdán reggel indultak el Sepsiszentgyörgyről, s 8 órakor Kovásznára érkezvén, rövid pihenés után átszálltak a kovászna-térréti kis víciánálásra, mely elszállította a kirándulókat a „Sisakfő” nevű hegyen levő sikló aljáj; innen gyalog mentek föl a Sisakfőre, az esőtől nem a legjobb állapotban levő szerpentinákon, hol már várt a kirándulók részére rendelkezésre bocsátott, 4 nyílt kocsiból s egy mozdonyból álló külön vonat, mely aztán elszállította az erdei pompás fenyvesek között kanyargó vasutakon előbb Gyulafalvára, majd Komandóra. A nagyszabású telepeken nagyon meglepték a kirándulókat az impozáns, pártját ritkító gőzfűrészek berendezések, a különféle gépek gyors munkálatai, a kész fűrészaruk sokféle rak tárai stb., melyenhez hasonló nem láthatni sokat a hazában. Az óriási telep igazgatósága, élén Horn Mór igazgatóval, nagy szolgálatkészséggel, kalauzolta a kirándulókat s ennek tetejében szíves vendégszeretetet fogadta s délben a kaszinó nagytermében pompás izletes obéddal vendégelte meg a nagyszámú ifjúságot s a tanári kart. Szóval a Groedel-Horn cég újabb is szép jelét adta előkelő gondolkodásának és ismeretes vendégszeretetének. Ebéd után újból folytatták a telep tanulmányozását, majd emléktárgyakat kaptak az összes kirándulók s úgy 4 óra tájban újból vonatra ültek s elérkezvén a Sisakfőre onnan ismét gyalog jöttek le a sikló aljáj. Itt már

várt a kirándulókra Ignác László ref. pap, Kovászna minden szép és nemesét havulól lelkes totumfakja, aki a kirándulás érdekében előzetesen is nagy tevékenységet fejtett ki, s vonatra ülén, Csánki Mariska kovásznai áll. ovónóval, aki a kalauzolásban szintén szíves tevékenységet tanusított, bekisérték a vajna-falvi állomásra. Itt éjjel kipihenén a vonatról, a bájos leány sereg, élén fardadhatlan igazgatójukkal s tanáraikkal, gyalog mentek be Kovásznára, közben-közben elszállásolván az összes kirándulókat Kovászna és Vajnafalva vendégszerető intelligens lakosságánál. Itt éjjel kipihenén a fardasztó ut okozta kevés kimerültséget tanárok, ifjak, egyaránt, másnap fél 10 órakor Kovászna nevezetességeit tekintették meg s a 11 órai vonattal haza utaztak S-szentgyörgyre, magukal vivén egy igazán tanulságos és hasznossépol kedves kirándulás szép emlékeit. Elismerés, meleg elismerés illesse a pompás kirándulás végrehajtásáért a székely önévelés e kitűnő intézetének önfeláldozó igazgatóját s hozzá méltó lelkes, kitűnő tanárkarát, kik előtt eltörpül az egyéni érdek, midőn mint most is, a növendékek példányszerű nevelési érdekéről van szó.

— **Orgonapár.** A Budapest, VII., Garay-utca 48. sz. aléző villamos gépekkel berendezett orgonagyár tulajdonost változtatott annyiból, hogy a Rieger-tesztvérek egyik érdemes tagja, Rieger Ottó es. és kir. udvari orgonagyáros tulajdonába ment át és ezen névre a budapesti. kir. kereskedelmi törvényszéknél jegyeztette be. — Örömmel üdvözljük a gyártulajdonos Rieger Ottó ur intézkedését, hogy a budapesti orgonagyára jóval nagyobbította és ezen gyárában 30, ki-

zárólag magyar munkást alkalmaztat, akik már igen nagy kiképzettséggel bírnak az orgona-építészetben és ennek fejlesztésén a gyár tulajdonosa buzgón és szakavatottan fáradozik és ezen fáradságáért dícséretet érdemel.

— **Üdülőhelyek a Székelyföldön.** Máthé József a „Marosvásárhelyi Székely-Társaság” érdemes titkára két füzetet adott ki, melyekben a Székelyföld üdülőhelyeit sorolja föl. Részletes, kimerítő leírásban ismerteti a székely fürdőket, lakásviszonyokat, élelemárakat, utazást, továbbá minden fürdőn megnevezi a tanítót, vagy a körjegyzőt, ki szívesen intézkedik a levélbeni előleges megkeresések után. Nagyon helyes, okos dolgot művelt Máthé József, mikor ezt a rövid lélegzetű Bedektert összeállította. Bár egy-két év óta óriási lendületet vettek a székely fürdők, még mindig nem részesülnek olyan pártfogásban, melyet ezek a ritka természeti csodákban, csillogó szépségekben dúskáló fürdők megérdemlénének. Egy-két év óta különösen rohamosan fejlődött ki Szováta, melyben a vasutat Sóvárától kiépítik, egyike lesz Magyarország legnépszerűbb, legkedvesebb fürdőinek. Szováta a múlt évben külföldi fürdővendégek is nagy számmal voltak.

— **Hirtelen halál.** Mátyás Miklósné, kovásznai földbirtokos köztisztelőben állt felesége május 29-én, lakása előtt egy széken ülve, női munkán dolgozott, midőn hirtelen lebukott a székről s holtan terült el a földön. Szívrohamból halt meg egy széken. Temetése óriási részvéttel május 31-én történt meg Kovásznán. Ignác László ref. pap meghatóbeszéddel bucsuztatta el a korán elhunyt urt.

Piaci árjegyzék 1905. június hó 1-én

Buza, tiszta, mmázsája	19 kor. — fillér.
közepes	17 „ — „
Rozs	15 „ — „
Árpa	12 „ 05 „
Törökbuza mmázsája	17 „ — „
Zab	13 „ — „
Borsó literje	— „ 20 „
Lenese literje	— „ 28 „
Paszuly	— K. 22 f.
Kása köles literje	— „ 28 „
Burgonya hektóliterje	1 „ 80 „
Marhahus kilogrammja	1 „ 04 „
Sertéshus	1 „ 12 „
Borbéshus	— „ 56 „
Szalma mm.	2 „ — „
Széna mm.	8 „ 20 „
Ökör párja	500 „ — „
Tehén	320 „ — „
Ökörbőr	30 „ — „
Tehénbőr	23 „ — „
Faggyuvertya kilogr. ja	— „ 86 „
Faggyu mm.	56 „ — „
Tüzifa 1 □ m.	4 „ 80 „
Malac darabja	2—5 „ — „
Liba párja	5 „ — „
Csirke párja	2 „ — „
Bárány darabja	6—8 „ — „
Tojás 10 drb	— „ 20 „
Tehéntej egy liter	— „ 16 „
Bivalytej egy liter	— „ 24 „

H i r d e t é s e k.

Sz. 1531—905. tlkvi.

Árverési hird. kivonat.

A kovásznai királyi járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy id. Török Sándor végrehajtónak Soos Ignác végrehajtást szenvedő elleni 139 korona 40 fillér tőkötvetelés s jár. iránti végrehajtási ügyében a k.-vásárhelyi kir. törvényszék, (a kovásznai kir. járásbíróság) területén levő s Telek község határában fekvő, a teleki 9. sz. tlkvb. 18/1. hrsz. házas beltelekre 1200 K., a teleki 505. sz. tlkvb. 176. hrsz. ketré 8 K., 523. hrsz. szántóra 22 K., 2269. hrsz. szántóra 53 korona s összesen 1283 koronában megállapított kikiáltási árban a teleki 9 sz. tlkvb. 61. alatti használati jog sérelme nélkül az árverést

elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1905. évi június hó 28 ik napján d. e. 9 órakor Telek községhez tartozó megállapított nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-e. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt ovadók pes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-e. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A k. r. járásbíróság, mint tlkvi hatóság. Kovásznán, 1905. ápril 8-án
Száva Jakab,
kir. aljbíró.

(68. 1—1.)

5 hold here vetésnek első termése, esetleg a második termése is

ELADÓ.

Értekezhetni: Szabó Géza tanítónál.

(65. 3—2.)

BUTOR

anyakönyvi hivatalok berendezésére, valamint községi előjáróságok részére úgy készpénzért, mint részletfizetésre kapható

butorraktáromban

Kezdivásárhelyt,

hol állandóan raktáron van: szalon-, ebédlő- és hálószoza berendezés, ruha- és étszekrény, szalon- és ebédlő-asztal, ágy, mosdó és éjjeli szekrény, továbbá: magas, félmagas, háttas és heverő divány, garnitúra, matracz, fali és toalett tükör, nád- és préselt ületű hajlitott szék, ablak carnis, stb. melyeket a jelenleg ujonnan berendezett ASZTALOS MŰHELYEMBEN kitűnő száraz anyagból saját felügyeletem alatt készítették s olcsó árak mellett boesátok szíves rendelkezésre.

Tisztelettel:
Ifj. Jancsó Mózes,
butorraktáros.

ISZÁKOSSÁG nincs többé!

Kívánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból.
Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A COZAPOR többet ér, mint a világ minden szobeszebe a tartózkodásról, mert csodahatása ellenszenvessé teszi az iszákosságot a szeszes italt. A COZA oly csodásan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető mégcsak nem is sejtí mi okozta javulását.

COZA a családok ezreit békítette ki ismét, sok-sok ezer férfit a szögyen és becsatlonságtól megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatal embert a jó utra, és szoronséjéhez segített és sok emb. életét számsz. évvel meghosszabbította.

Az intézet m. y a COZAPOR tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánják egy próba adagot és egy köszönő írással felt. könyvet díj és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Kezelszünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

1. GYEN PRÓBA 96 szám.
Vágja ki ezen szelvényt és küldj, még ma az intézetnek.
(Levelek 25 fillér, levelezőlapok 10 fillérre bérmentesítendőek.)

COZA INSTITUTE (Dept. 96), 62.

Chancery Lane, London, Anglia.

(54. 5—10.)

HIRDETÉSEK
olcsó áron felvétetnek e lap kiadóhivatalában.